

Foaiia românească

Vineri
3 iulie
1998

Anul I
Nr. 27

(Serie nouă)

Săptăminal al românilor din Ungaria ❖ Fondat în 1951 ❖ 8 pagini ❖ 20 forinți

Șansele și soarta dosarelor de concurs sau reflecții la un articol recent apărut

În coloanele săptăminalului nostru, doctorul **Vasile Marc** a scris despre ideile care i-au trecut prin minte la citirea unei cărți. Fiind vorba despre un roman de familie, o cronică a lumii slovacilor din Tótkomlós, cititorul, ca român bichișean și, într-un fel, coautor al unui volum memorialistic al tatălui său, analizează fenomenul cultural din diferite aspecte. Scrierea în discuție a pomenit într-un mod subtil că, de fapt, azi scrișul înseamnă și un risc, mai mult chiar: un act cultural îndrăzneț. Pentru că un autor, în timpul procesului de creație, mai trebuie să și trăiască din ceva... Iar în această ordine de idei a rezumat exemplul personal, mai exact exemplul tatălui său în privința sistemului de concursuri.

Articolul doctorului Marc mi-a plăcut, dar m-a și determinat să meditez mai departe – și mai pe larg – despre avantajele, circumstanțele, contradicțiile și limitele sistemului de concurs.

De la bun început mi-aș exprima părerea categorică: nu orice acțiune poate fi apreciată și dotată prin fonduri obținute (în mod nesigur, probabil) prin concurs. Pentru anumite lucruri, pentru anumite acțiuni, pentru instituții de învățământ, asociații, societăți, formații culturale ar trebui asigurate din buget central fonduri sigure și fixe, fiindcă de ele depinde însăși existența și funcționarea. Iar sistemul instituțional al naționalităților înlesnește distribuirea acestor fonduri pentru acțiuni și cheltuieli necesare: cheltuielile de călătorie pentru o formație culturală (degeaba își planifică o echipă artistică un turneu în România, dacă nu poate merge la sigur că va putea conta pe cheltuielile de transport), fonduri de achiziționare a materialului necesar (bunăoară un artist plastic necesită lemne, piatră, pânză, etc. – abia după aceea se poate apuca de creație). Deci, consider că există domenii și circumstanțe în care asigurarea fondului bănesc nu poate rămâne la voia întâmplării sau la bunăvoința (și nu neapărat competența) unui juriu. Pentru astfel de cazuri, instituțiile și forurile naționalităților (mă gândesc, bunăoară la A.Ț.R.U., la U.C.R.U., la Comunitatea cercetătorilor, la departamentul respectiv al ministerului de resort) ar trebui să dispună de fonduri – dar și de „rubricile” și de competențele necesare ale aprecierii și subvenționării independente ale acestor cazuri în parte, fără incertitudinea reușitei la un concurs sau altul.

Iar celelalte solicitări care depășesc sfera și competențele acestor instituții pomenite, numai acelea ar trebui apoi înaintate și apreciate de juriile din diferitele fundații. Dar și în acest caz ar trebui cerută părerea (eventual chiar asentimentul) forurilor de resort ale naționalității respective. Pentru că: cine

este mai competent în aprecierea valorii, necesității, rostului și rolului unei lucrări de cercetare științifică, bunăoară, decât Institutul de cercetări... Sau: oare nu autoguvernările minoritare știu cel mai bine, ce planuri și ce intenții viitoare are o comunitate, o echipă culturală locală, un corp didactic. Deci, ar fi mult mai simplu, ca solicitările să fie directe, ca în acest fel și alocarea fondurilor să fie mai simplă, iar timpul de la solicitare până la repartizare să fie cât mai scurt – și mai sigur.

Fiindcă ce se întâmplă în sistem de concurs: s-ar planifica o călătorie de studii, care pretinde multă muncă organizatorică prealabilă. Deci cineva, un activist cu suflet se apucă de organizare: își bate capul, dă telefoane, se informează despre prețuri și cheltuieli, socotește, adună și scade, are nopți nedormite: că formularul de concurs trebuie completat cu chibzuință. Iar după aceea, nu poate comanda nici cazarea, nici autobuzul, ci trebuie să aștepte decizia juriului. Or între timp ar trebui făcute rezervațiile, comenziile, demersurile necesare... Un alt caz: cineva se pricepe bine la întocmirea dosarelor de concurs, la completarea formularelor, la calcularea unor cheltuieli reale, imagineare sau posibile. Dar nimeni din juriu nu se pare competent în aprecierea temei: e necesară oare lucrarea respectivă, oare corespunde tema, oare ce noutate aduce studiul respectiv. Iar în ultimă instanță se poate pune întrebarea: oare nu tocmai pentru această apreciere avem Institutul de cercetare?... În cazul altor categorii, din alte domenii, anumite dosare de concurs mi se par la fel de discutabile...

La acest moment îmi trece prin minte expresia răsuflată: „Juriul s-a aflat într-o situație dificilă”. Într-adevăr, comisiile care studiază în prealabil dosarele de concurs înainteză curatorului doar solicitările juridic impecabile, deci unde de-a cruciș și de-a curmeziș se potrivesc cifre și date seci. Nu știu, practic, care e modalitatea, dar – urmărind de la o dată la alta rezultatele și fondurile distribuite – constat de fiecare dată aceleași anomalii sau, să le spunem, paradoxuri. Bine, bine, îmi dau seama că banii nu ajung niciodată și așa va fi și în viitor. La fel: știu că dreptate absolută nu există. Dar am impresia că cei care cumpănesc asupra acestor fonduri, aceștia nu sînt în clar asupra ponderii, asupra greutății pe care o are o acțiune sau alta. Ca atare, nu văd că s-ar face prea mare deosebire la împărțirea fondurilor în cazul unor inițiative ce antrenează zeci, chiar sute de participanți față de inițiativele individuale, proprii.

La ce mă gândesc. Iată, de pildă, se acordă un fond considerabil redactării unei publicații. În aceste calculații, realizarea tehnică, costul hîrtiei, procesul

tehnologic și toate celelalte cheltuieli au tarife concrete, categorice. În această schemă, onorariile, respectiv colaboratorii sînt dotați – în general – modest sau aproape simbolic. Mulți autori se angajează mai degrabă la o colaborare onorifică, fără să pună la socoteală înaltele lor cunoștințe de specialitate și de limbă. Iar dincolo, pe de altă parte, cineva își propune o temă de cercetare despre care nu se știe cît e de importantă sau de originală, precum nimeni nu apreciază cît e de necesar să fie publicată lucrarea, nici rostul educativ sau cultivator de limbă pentru întreaga comunitate a naționalității respective. Dar, repet, autorul se pune pe cercetare, cercetează și cercetează și primește pentru această activitate mai mulți bani lichizi decât acel activist care-și bate capul cu organizarea unei acțiuni colective, cu complicații tehnice, financiare, fiscale și altele, din care el, personal, nu beneficiază de nici un avantaj (făcînd abstracție de „frumusețea muncii”). Iar mergînd și mai departe, se pune întrebarea: avînd românii o comunitate a cercetătorilor și un Institut, repet întrebarea: de ce fondurile asigurate de fundații la rubrica *cercetări* nu se include în fondul acestor foruri, că doar acolo se poate aprecia cu adevărat greutatea, seriozitatea, valoarea și necesitatea cercetătorilor și a domeniilor de cercetare. Fiindcă, la ora actuală, pe de-o parte: cei antrenați în scris, cercetători, profesori universitari și alți colaboratori din publicațiile în limba română lucrează onorific, benevol, gratuit (pe onorarii de-a dreptul ridicole), iar pe de altă parte, ca un fel de partizanat, autori mai dezghețați lucrează – considerabil subvenționați – la studii enigmatice, dubioase, cărora nimeni nu le cunoaște nici rostul, nici necesitatea, precum nici ponderea în cumpăna vieții spirituale a românilor.

Consider că aici ar trebui un discernămint mult mai mare, o apreciere mai competentă, mai temeinică, fiindcă „teoria chibritului în trei volume” (pe care nimeni nu o va citi vreodată) pentru care există bani, nu are aceeași eficiență pentru cultivarea limbii materne și a culturii românilor din Ungaria, cît, spre exemplu, un spectacol românesc vizionat în comun de cincizeci de oameni, pentru care nu există fonduri. Or, pentru asemenea cheltuieli (organizarea unui turneu a unui teatru din România, bunăoară) nimeni nu poate concura, fiindcă astfel de „rubrică” nu există și, în fond, nimeni nu-și asumă atîta bătaie de cap cu o inițiativă (nesigură în realizare) de acest fel.

Am reflectat asupra acestor contradicții numai așa, la marginea articolului citat, mai ales că m-ar interesa soluția pe care ar trebui s-o dea alții.

E. I.

Foto: A. R.

Lucian Blaga

Belșug

– Negrule, cireșule,
Gîndul rău te-mprejmuie.

Jinduesc la taine coapte
Guri sosite-n miez de noapte.

Om și păsări, duhuri, fluturi
Nu așteaptă să te scuturi.

Prea ești plin de rod și vrajă,
Vine furul, pune-ți strajă!

– Las'să vie să culeagă,
Vara mea rămîne-ntreagă.

Stelele deasupra mea
Nimeni nu mi le-a fura.

Din cuprins:

»Mă bucur de faptul că intelectualitatea română din Ungaria reușește să realizeze lucruri, după părerea mea, foarte încurajatoare în ideea menținerii unor tradiții culturale și de limba maternă.«

(Pag. a 2-a)

»Cînd e vorba de ilustrare, toată lumea din preajma mea contează pe mine, se gîndește la mine. Prietenii și colegii de clasă deseori mă roagă să le desenez.«

(Pag. a 5-a)

»Această pînză a devenit un simbol, cu conținut curat și agitat, simbol înțeleș de oamenii cu suflet sensibil.«

(Pag. a 6-a)

Andrei Oancea:

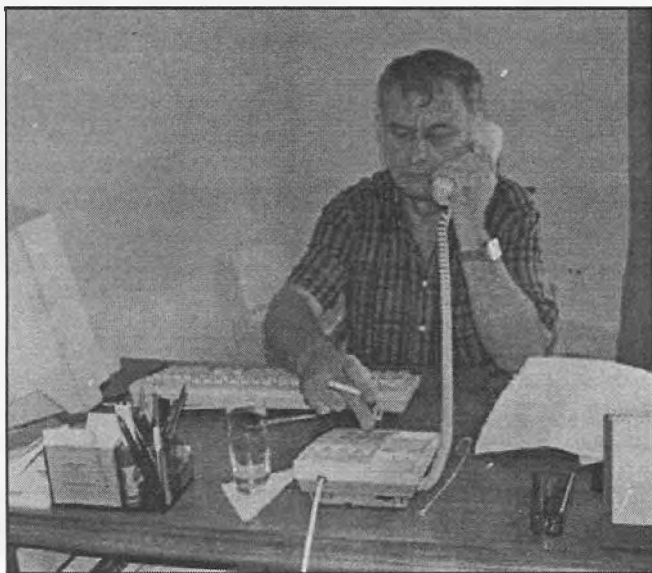
„Am toate motivele să fiu optimist în ceea ce privește evoluția relațiilor dintre țările noastre”

– Mulți dintre cetățeni, fie că sînt români din Ungaria, fie că sînt maghiari, sau cetățeni ai României, ne întreabă, telefonic sau trecînd pe la redacția Foii românești, care anume sînt sarcinile principale ale acestui Consulat. Vă rog să ne împărtășiți părerea cu privire la aceste întrebări.

– Sarcinile unui Consulat General sînt stimulate în **Convenția consulară de la Viena din 1963** care se referă, în general, la promovarea intereselor politice, culturale, economico-comerciale a statului trimițător în statul primitor, apărarea intereselor cetățenilor statului trimițător care se află temporar pe teritoriul statului primitor. Dar să fiu mai concret: rezolvarea problemelor legate de eliberarea unor pașapoarte pentru cetățenii români care, din diverse motive, se află în imposibilitatea de a avea un document valabil de călătorie, apoi sînt cazuri de pierderi de documente și furt, acordarea unei asistențe consulare în cazul unor accidente, decese etc. După cum se știe și în zona Seghedinului se află foarte mulți cetățeni români stabiliți în Ungaria care au nevoie de sprijin în reglementarea statului atît față de statul maghiar, cît și față de cel român, deoarece atît Ungaria cît și România acceptă dubla cetățenie. Mulți cetățeni au nevoie de acte notariale mai ales în cazul de căsătorii între cetățeni români și cetățeni maghiari, procurăm documente privind vechimea în muncă, de efectuare a stagiului militar etc.

– Ați amintit de promovarea relațiilor culturale, economice...

– Exact. O dimensiune apreciabilă a activității consulare este și aceea de a ne implica în dezvoltarea, cel puțin în plan regional, a relațiilor economice, culturale, a schimburilor umane, și al relațiilor directe dintre instituții și cetățeni. Țin să menționez că în această zonă există o densă cooperare româno-ungară între orașe, localități, comune de frontieră. Am avut prilejul de a participa la o serie de reuniuni în acest sens, ca de exemplu întîlnirea primarilor din județul Békés și zona Salonta, cînd s-a semnat și un protocol de colaborare, sau cea a primarilor din județele Csongrád și Békés și din județul Arad. Am participat la mai multe acțiuni realizate în cadrul euroregiunii Dunăre-Tisa-Mureș și mi-am dat seama că există deja o foarte bună cooperare între județele Csongrád și Timiș. Au fost emise o serie de idei privind aplicarea și diversificarea cooperării începînd de la deschiderea unor puncte de frontieră, folosirea în comun pe bază de proiect-ogîndă a fondurilor alocate de Uniunea Europeană, de instituțiile specializate PHARE, CBC, CREDO etc. sau cooperarea în domeniul de protecție a mediului: S-a pus la ordinea de zi, de asemenea, inten-

Consulul general al Consulatului General al României din Seghedin, **Andrei Oancea** (56 de ani), a terminat Facultatea de drept din București. Lucrează de peste 25 de ani la Ministerul Afacerilor Externe, perioadă în care a desfășurat o activitate atît în centrală, cît și în străinătate – de două ori la Ambasadă României din Budapesta, la Paris. În ultimii doi ani – înainte de a fi numit consul general la Seghedin – a fost șeful referenturii cu Ungaria din cadrul MAE, perioadă deosebit de fertilă, avînd satisfacția să participe la evenimente determinante în evoluția relațiilor româno-ungare, cum au fost semnarea în 1996 la Timișoara a **Tratatului de bază dintre România și Ungaria**, apoi prima vizită în istoria relațiilor româno-ungare a unui președinte al Ungariei în România (Árpád Göncz) în mai 1997, vizite la nivelul primilor miniștri din cele două țări, vizite și semnarea unor contracte atît la nivelul miniștrilor afacerilor externe, cît și al altor portofolii. Din 27 ianuarie 1998 deține postul de consul general. Inaugurarea Consulatului General al României la Seghedin a fost un eveniment mai deosebit decît în general, deoarece această festivitate a fost onorată și de prezența celor doi șefi de state, de președinții **Emil Constantinescu** și **Árpád Göncz**, primul aflîndu-se într-o vizită oficială în Ungaria, a miniștrilor afacerilor externe, **Andrei Pleșu** și **László Kovács**, precum și de a altor miniștri care l-au însoțit pe președintele României în Ungaria.

sificarea relațiilor culturale și nu în ultimul rînd al schimburilor interumane, inclusiv facilitarea contactelor între tineri prin organizarea unor tabere comune.

– Cum apreciați perspectiva relațiilor ungaro-române?

– După părerea mea, în ultimii doi ani s-a ajuns la o situație deosebit de pozitivă în relațiile dintre cele două țări. Acest parteneriat activ pe care sîntem în curs de a-l edifica între România și Ungaria constituie un exemplu de cooperare în zonă. El contribuie la stabilitatea în această parte a Europei. Personal am toate motivele să fiu optimist în ceea ce privește evoluția relațiilor dintre țările noastre, întrucît am constatat voința politică de a continua acest proces. În luna martie anul curent, tocmai aici la Consulat m-am întîlnit cu o delegație a **Federației Tinerilor Democrați (Fidesz)–Partidul Civic Ungar**, la care a participat și domnul **Zsolt Németh**, unul dintre vicepreședinții acestui partid. La discuțiile pe care le-am avut, domnia sa și-a exprimat dorința de continuare a relațiilor cu România și n-am absolut nici un motiv să pun la îndoială această atitudine a partidului, care, iată, încă nu știm la timpul respectiv, dar acum este la conducerea Ungariei.

– Ce legătură are Consulatul României din Seghedin cu acele instituții ale românilor din Ungaria care au sediu tot în acest oraș, mă refer la Studioul de Radio și Televiziune, redacțiile românești, la Catedra de limba română?

– Doresc să precizez că acest Consulat nu este cantonat numai pentru județul Csongrád cu reședință la Seghedin. În circumscripția consulară sînt 6 județe, anume Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Békés, Csongrád, Bács-Kiskun și Baranya. Într-adevăr aici, la Seghedin, se află cîteva instituții importante ale comunității românilor din Ungaria, cum sînt cele amintite în întrebare, cu care am relații bune și care sînt gestionate de oameni destoinici și care fac, după părerea mea, mult pentru emanciparea românilor din Ungaria. Am de asemenea relații bune, poate mai puțin frecvente, și cu conducerea Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria cu sediul la Giula și îmi place să cred că mă bucur de prietenia și a redactorilor care lucrează la săptămînalul **Foia românească**, pe care îmi face o plăcere să o citesc, ca și revista **Conviețuirea**, care apare aici la Seghedin. Mă bucur de faptul că intelectualitatea română din Ungaria reușește să realizeze lucruri, după părerea mea, foarte încurajatoare în ideea menținerii unor tradiții culturale și de limba maternă.

– Vă mulțumesc pentru interviu și vă doresc succese în conducerea Consulatului.

– km –

Recenta vizită și ședință de lucru a Comisiei județene pentru minoritățile naționale și etnice a județului Bichiș a fost convocată în săptămîna trecută la Giula. La consfătuire a participat și **Boleslav Pelcsinszki**, vicepreședintele adunării generale a autogovernării județului Bichiș. La primăria orașului, membrii comisiei, împreună cu gazdele, au procedat la un schimb de păreri cu privire la anumite aspecte legate de viața minorității române și germane din această localitate.

În prima parte a ședinței **Ferenc Szilágyi**, șef de secție a prezentat o „radiografie” a orașului, evidențiind mai ales aspecte cu tangență minoritară. Printre altele, a accentuat că în ultimii ani atît minoritatea română, cît și cea germană este „părtașă” activă a procesului de asimilare pe care autogovernarea locală se străduiește s-o încetinească, folosindu-se de mijloacele asigurate de Legea privind drepturile minorităților naționale și etnice. După transformările social-politice de la începutul anilor '90 biserica și școala a devenit un real cadru și un centru de retrăire a identității. După părerea șefului de secție, la școala generală și liceul românesc din oraș sînt asigurate atît condițiile personale, cît și cele obiective muncii instructiv-educative.

În continuarea ședinței, **Zoltán**

Ședință în deplasare

Bagyinszki, președintele autogovernării minoritare germane și **Ildikó Ruzsa Pilán**, vicepreședinta autogovernării minoritare române din oraș au vorbit despre activitatea acestor foruri minoritare.

Vicepreședinta a evidențiat, printre altele, că membrii conducerii se confruntă deseori cu factorul „timp” fiindcă mai cu toții activează și la instituții și foruri centrale românești. Totuși în anii trecuți

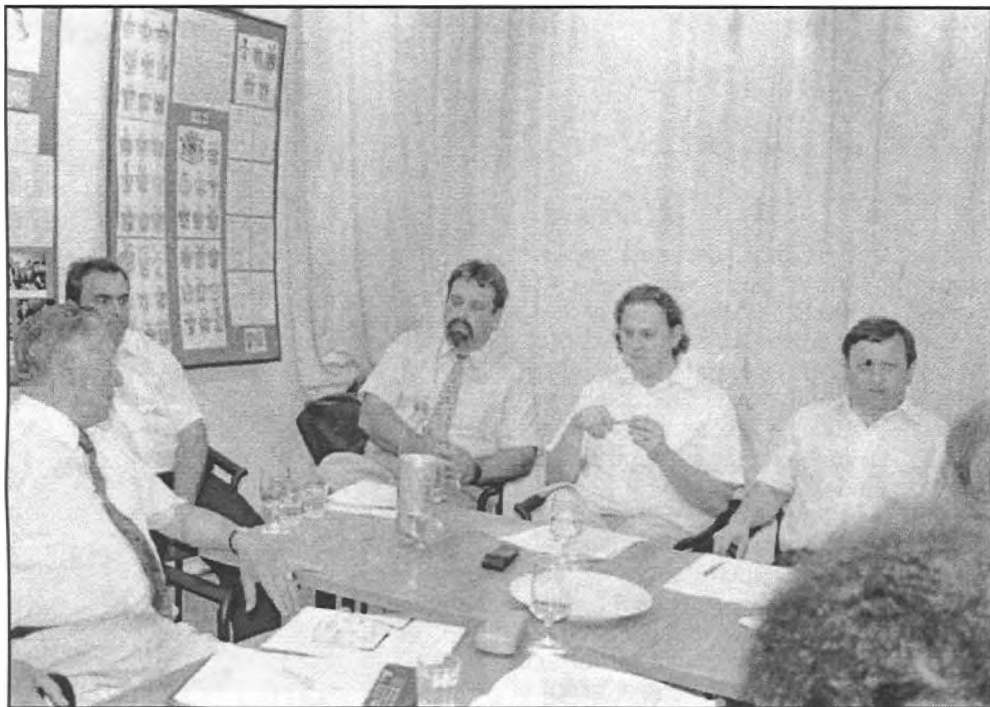
au reușit să organizeze mai multe programe cu tangență pe țară. Astfel au contribuit la organizarea balului pe țară, la festivalul „Perinița”...

Relațiile dintre autogovernarea orășenească și cea minoritară sînt bune și permanente, accentuînd totodată și faptul că asemenea minorității germane, și autogovernarea minoritară română ar aștepta un sprijin financiar mai mare din partea orașului. În ciuda fondului financiar restrîns, în anul trecut totuși au primit sprijin bănesc organizațiile și fundațiile românești din oraș.

La sfîrșit, doamna **Pilán** i-a informat pe cei prezenți că e în curs de înființare clubul pensionarilor români din orașul Giula.

După prezentarea referatelor a urmat o dezbatere moderată de **János Kecskeméti**, președintele comisiei, care a accentuat că la Giula problematica minorităților e urmărită cu atenție din partea conducerii Primăriei locale. În cadrul dezbaterii s-a încins o discuție vie în privința finansării și funcționării învățămîntului minoritar din oraș. În continuarea programului de la Giula, membrii comisiei s-au deplasat la Clubul german, după care au vizitat și noul sediu al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria.

– juhász –

Cu prilejul Zilelor minorităților '98

Probleme ale învățământului minorităților din Ungaria

„În cadrul festivităților „Vara seghediniană” din anul acesta a ajuns la a treia ediție și manifestarea „Zilele minorităților”, care au prilejuit – între 27 și 28 iunie – atât conferințe de specialitate, cât și programe culturale” – a evidențiat István Tóth, președintele Asociației minorităților din orașul de lângă Tisa, la deschiderea șirului de acțiuni, de la Casa minorităților, la deschiderea conferinței intitulate „Raportul ombudsmanului (comisarului) cu privire la examinarea generală a învățământului minorităților din Ungaria!”

La acest punct de pe ordinea de zi, András Magicz, reprezentantul cu problemele minorităților din Oficiul Ombudsmanilor (Comisarilor) de pe lângă Parlamentul Ungariei a evidențiat doar câteva aspecte, mai exact, câteva anomalii cu care se luptă zilnic cadrele din învățământ. Fiindcă întregul sistem de învățământ din țară se află într-un stadiu de transformare, prevăzându-se introducerea de la 1 septembrie a Programei Naționale de Bază. (Nota redacției: în urma alegerilor parlamentare din mai, anul curent, și în urma schimbării guvernului, noul candidat al portofoliului Ministerului Învățământului și-a exprimat în repetate rânduri îndoielile față de introducerea în varianta actuală a PNB). În timp ce în majoritatea domeniilor de activitate în ultimii zece ani s-au petrecut schimbări radicale, învățământul – dincolo de reglementarea cadrului juridic prin adoptarea Legii minorităților și Legii învățământului public din 1993 – n-a ținut pas cu revendicările zilelor noastre.

Dar să revenim la concret: prima anomalie se leagă de elaborarea Programei Naționale de Bază (Curriculumului Național), deoarece la aceste lucrări n-au fost încadrați și reprezentanții minorităților. De asemenea s-a accentuat ca o problemă reală apariția cu întârziere a directivelor și cerințelor din învățământul preșcolar, condițiile și data obținerii pregătirii profesionale etc. În învățământul general și mediu – dincolo de schimbarea acestuia în mai multe cicluri – s-au evidențiat greutățile de finanțare, de limită totală a orelor obligatorii, asigurarea manualelor compatibile, precum și instruirea și perfecționarea cadrelor didactice.

Iată doar câteva din acele probleme cu care se luptă învățământul minorităților din Ungaria, probleme și aspecte care ar merita, fiecare aparte, un studiu, o analiză detaliată. Am fi recunoscători dacă și specialiștii din învățământul românesc – de altfel suficienți la număr – și-au spus părerea, cărora le asigurăm spațiu necesar și în coloanele săptămânalului nostru, eventual într-un supliment special.

- km -

În locul cel mai bun...

Vacanța de vară, mult așteptată de copii, înseamnă pentru mulți părinți o serioasă problemă organizatorică. Deoarece, școlile și, la fel, cele mai multe grădinițe își închid porțile pentru cel puțin 4-5 săptămâni, unele chiar și pentru 6 săptămâni. E necesar însă ca aceste instituții să fie închise pentru atâta timp, fiindcă în această perioadă de vară se fac renovările și primeniile interioare: ca văruiul, zugrăvitul, reconstrucțiile necesare din sistemul de încălzire, repararea ferestrelor etc.

În acest timp, părinții, mai ales cei cu copii mai mici, rămân nedumeriți, cum să rezolve supravegherea copiilor în acest interval de timp mai lung.

În primul rând își iau concediu pentru una sau două săptămâni – la cele mai multe locuri de muncă nu e posibil un concediu mai lung, deoarece sînt multe familii cu copii și toate se confruntă cu găsirea celor mai optime soluții.

Apoi, cei norocoși, care trăiesc în orașe unde se organizează diferite „tabere” cu regim de cămin de zi, cu masă, aceștia reușesc iar să-și știe copiii în siguranță pentru câteva zile. Aceste „programe” de dimineața pînă în orele după-mesei s-au răspîndit în ultimii cîțiva ani. Astfel de tabere organizează de exemplu bibliotecile și centrele culturale străduindu-se să întocmească ocupații distractive pentru diferite vîrste de copii. Însă acestea costă! Și nu puțin!

La Giula, de ex., tariful, o serie de cinci zile pentru un copil cu masă și cu programe variate este între 2500-3000 de forinți... Ce să facă familiile care nu pot consacra atîția bani, mai ales unde e vorba de mai mulți copii?!

Aici intră în firul gîndirii bunicii, bunicii pensionari, care primesc o importanță tot mai însemnată în cadrul familiilor. Dacă sînt sănătoși și încă voinici, ei sînt aceia care nu refuză să poarte de grijă nepoților, ba chiar se bucură de rugămintea copiilor lor. Iar părinții se liniștesc știindu-și copilașii în locul cel mai ocrotitor.

Bunica neobosită coace și gătește pe placul și la comanda nepoților bunătăți și gustări cum numai bunica știe să le pregătească... Mîncăruri cu gust și miros care te însoțesc o viață întreagă, pe care, cu trecerea anilor, încerci să ți le păstrezi cu nostalgie!... Bunica își pune ochelarii și citește cu răbdare ore întregi... Bunica ascultă cu răbdare și cu înțelegere toate „nedreptățile” care s-au întîmplat cu nepoții... Bunica știe să mîngieie capul cu atîta blîndețe... Bunica are timp să-și învețe nepoțelele la diferitele cusături... Bunica știe să laude fără întrerupere...

Bunicul te prinde de mînă și te duce să vezi animalele din curte și grajduri, apoi poamele din grădină... Bunicul arată rînd pe rînd cum se lucrează cu ciocanul, cu sapa, cu coasa... Bunicul scoate din sertar vechile fotografii decolorate și vorbește pasionant despre zilele și viața de altădată, cum numai într-un roman e posibil. Bunicul ascultă cu plăcere planurile „ce voi fi cînd voi fi mare”... Bunicul nu întrerupe, nu contrazice, ci se bucură de străduința văzută...

În casa bunicilor nu se aud vorbe aspre, nu se grăbește nimeni. E timp destul să te bucuri. La vatra bunicilor e necunoscut sentimentul „să fii părăsit”, „să nu fii ascultat”. Totul e firesc, totul e ca „acasă”...

Dar ce fac acei părinți unde bunicii nu mai trăiesc sau nu mai sînt în stare să supravegheze nepoții?!

- anra -

Știri... Știri... Știri... Știri... Știri... Știri...

Ședință ordinară

Joi, la 25 iunie, în clădirea Primăriei s-a ținut ședința ordinară a Autoguverării orașului Bătană, unde s-au discutat despre viitoarele programe școlare din oraș, care au și fost aprobate de către consiliul orașenesc. În continuare a fost prezentată darea de seamă a directorului István Formanek, despre activitatea Liceului „Mikes Kelemen” din localitate, școală care, de altfel, este întreținută de Consiliul județean.

La sfîrșitul ședinței s-au discutat probleme diverse din viața și activitatea localității.

Apă curată în Ier

Luni, 29 iunie 1998, în clădirea Primăriei din Bătană s-a ținut o conferință în cadrul Programului PHARE pe tema pîrului Ier. Canalul care curge prin Bătană, de la granița cu România pînă la Tótkomlós, va fi canalizat, albia va fi excavată la 4 m lățime și 2 m profunzime, iar afluenții pîrului vor fi reînnoiți. Ierul primind în acest fel apă curată din Mureș. La realizarea programului pentru această reabilitare hidrologică și ecologică s-au prezentat pînă acum cinci concurenți. Sperăm că și România se va încadra în acest program căci numai în acest fel va avea rost acțiunea.

Șt. O.

Cercetări istorice și etnografice la Grăniceri

În cadrul convenției de colaborare încheiat între Muzeul județean Arad și Direcțiunea muzeelor din județul Bichiș, în perioada 15-18 iunie s-a desfășurat o muncă de cercetare în comuna Grăniceri (România) cu participarea colaboratorilor celor două instituții (Rodica Elena Colta, Sorin Sabău, Elena Csobai, Emilia Martin). Alegearea localității, populată de români, germani, maghiari și țigani, cercetată din punct de vedere istoric și etnografic a fost motivată de scopul primordial al cercetătorilor: de a găsi documentele importante referitoare la întemeierea localității Otlaca-Pustă din Ungaria, precum și pentru a înregistra amintirile localnicilor despre Ștefan Rusu, inimosul fondator al comunei.

Munca de pe teren a fost ajutată în mare măsură de locuitorii comunei, printre care trebuie să-l amintim neapărat pe fos-

tul preot ortodox Simion Moleriu, care a păstrat ani de-a rîndul cu mare grijă – printre multe altele – și documentele, procesele verbale care conțin informații de bază despre donația lui Ștefan Rusu.

„Dumnezeu înduratul m-a dăruit cu o stare materială bună-șoară. Din simțul meu creștinesc, dorința fierbinte de a mîntui credincioșii comunei mele Otlaca de alte sarcini nouă de o parte, de altă parte de a face posibilă realizarea dorinței fiecăruia dintre noi ca și acei sărmani împrăștiati pe răzorele pustii numite Megheș să fie împărțiți de darul lui Dumnezeu... deci zic din simțul meu creștinesc și inimă curată dorez sfintei noastre biserici din Otlaca din pămîntul meu arător aflător în Pusta Megheș un complex de 34 de iugăre cu drept de proprietate veșnică, ca din venitul acestui pămînt cu alte venituri ce s-or mai

afla să se susțină acolo preot și învățător...”

Cu aceste cuvinte începe declarația lui Ștefan Rusu (zis Părădaica), consemnată de protocolul luat în ședința comitetului parohial din Otlaca (azi

Grăniceri) cu o sută de ani în urmă, în anul 1898. Donația țăranelor mărinosos a creat condiții de viață pentru multe familii „sărmane”, lipsite de avere. După cum este atestat în protocol răposaților și pe crucea mormîntului din cimitir, Ștefan Rusu s-a stins din viață în anul 1941, însă figura lui, povestirile despre personalitatea și viața lui – uneori întreșesute cu elemente de basm – trăiesc și azi în tradiția orală.

Cercetarea în domeniul de etnografie și folclor s-a limitat la înregistrarea datelor, pentru a putea efectua în viitor o analiză comparativă referitoare la tradițiile românești din localitățile învecinate din Ungaria și România. Printre temele cercetate s-au aflat obiceiurile calendaristice, credințele legate de ființele supranaturale, țesăturile țărănești, poreclele. Atît datele aflate de la locuitori, cît și numele de familie de pe crucile din cele

două cimitire ortodoxe dovedesc relațiile de înrudire între românii din Otlaca cu cei din Otlaca-Pustă, Aletea și Chitighaz. (Albu, Brad, Țapoș, Botaș, Șimonca, Sîrbut, Rus, Ardelean, Misaroș, Frățean, Pilan, etc.) Poreclele numite „porigla” sînt elemente vii ale tradiției locale, fiind folosite încă și în zilele noastre pentru precizarea familiilor și persoanelor (a lu grasu, pipălăcu, gorgoloț, ștrimfu, nicu, mnențocu, pocăitu, prinde pasăre, cioncu, flender, zdrăntău, cula, tișca, cașu, crăce, pontu, uățatu, bou, părădaica, băbău, pîrjol, etc.).

Cred că și aceste date sumare dovedesc că cercetarea în cercul românilor din Grăniceri a fost de folos și și-a atins scopul. Colaborarea dintre cele două muzee va continua prin tabăra de etnografie organizată la Bedeu, unde vor participa de asemenea muzeografi români din Arad și din Ungaria.

E. M.

Apatenii –

adevărați soli ai dansului popular

Festivalul internațional de dansuri populare, organizat la sfârșitul săptămânii trecute la Giula a fost o nouă dovadă că mișcarea de dansuri populare e mai mult ca o modă trecătoare, încât azi dansul popular îi pasionează pe mai mulți tineri decât am presupune.

Acest lucru e frumos și salutar. Mai mult chiar: e lăudabilă strădania specialiștilor de a antrena tineretul, ca dintre copii cât mai mulți să îndrăgească dansurile populare, dezvoltându-și pasiunea și dragostea față de această ramură a artei populare. Iar dacă această pasiune nu e numai „o dragoste trecătoare”, ci devine o preocupare trainică, atunci fenomenul e și mai îmbucurător, fiindcă dansul popular va trăi și în viitor. O satisfacție în plus: că și în cazul nostru, al românilor din Ungaria, avem toate șansele ca dansurile strămoșești să supraviețuiască. Avem câțiva oameni inimoși care în copiii noștri mențin în permanență dragostea și interesul pentru ceea ce e al nostru, ceea ce aparține specificului nostru.

O asemenea muncă depune și conducerea școlii generale din Apatu în frunte cu directoarea **Elisabeta Vad**. Echipa de dansuri populare își desfășoară activitatea de aproape 25 de ani. Din luna septembrie a anului trecut dansurile maghiare sînt instruite de **Judit Harasztosi**, iar repertoriul românesc este întocmit și instruit de maestrul coreograf orădean **Florea Crișu**. În urma muncii consecutive, în acest an echipa folclorică a școlii din Apatu s-a prezentat cu succes la mai multe festivaluri și parade folclorice. Astfel echipa și-a prezentat programul la Ziua Culturală a Românilor din Ungaria, la festivalul „Perinița”, precum și la câteva festivaluri din România.

Deocamdată cea mai mare problemă, cu care se confruntă conducerea școlii este asigurarea costumelor corespunzătoare și nu în ultimul rînd asigurarea fondului financiar care este necesar pentru deplasarea echipei. Îmbucurător că apatenii au reușit la mai multe concursuri, obținînd astfel o mare parte a fondurilor necesare.

Iar membrii echipei nu au timp de odihnă nici în timpul verii, a vacanței. La invitația Inspectoratului pentru cultură Bihor, la 4 iulie a. c. membrii ansamblului de dansuri populare din Apatu vor participa la Festivalul național de folclor „Flori alese de pe Crișuri” organizat la Băile Felix.

Text: **T. Juhász**
foto: **I. Vmírjánhki**

Ursul și țînțarul

Într-o bună zi, pe vremurile îndepărtate și de mult uitate, un urs stătea de vorbă cu un țînțar. Ursul îl întreabă:

– Țînțarule, tu, care n-ai făcut toată ziua decât să înțepi alte animale și să le sugi sîngele, spune-mi și mie care-i mai gustos?

– Fără îndoială, sîngele de om, îi răspunde țînțarul.

„Atunci și carnea de om trebuie să fie cea mai gustoasă” se gîndi ursul.

Și o și porni în căutarea omului. Se întâlnește cu un băiețuș:

– Tu ești un om? îl întreabă ursul.

– Încă nu, dar în curînd voi fi, îi spune mîndru băiețușul, nebănuind tîlcul întrebărilor.

Nu vreau să știu nimic din ce va fi, eu am nevoie de un om acum.

Merse ce merse și dădu de un biet cerșetor.

– Tu ești un om? îl întreabă ursul.

– Oi fi fost eu cîndva, dar azi am ajuns o zdreanță, răspunde trist bietul cerșetor.

Nu vreau să știu de ceea ce-a fost, pe mine mă interesează ceea ce este, mormăi ursul și plecă mai departe.

Dar tocmai trecea pe-acolo un voinic pe un armăsar alb. Și ursul voi să-l oprească:

– Tu ce ești, voinice? Ești un om?

– Și încă ce om! Stai să vezi!

Și voinicul nici nu termină bine vorba, că și scoase spada să-l străpungă. Îl zgîrie adînc și, în timp ce ursul se tîrșia spre vizuina lui, îl mai nimeriră, și vreo două cartușe în labă. Abia scăpă cu viață, ca să-i poată spune țînțarului:

– O f i bună carnea de om, dar cu omul nu-i de glumit! Știe să se apere mai bine decât noi. Am scăpat ca prin minune!

Și de atunci ursul nu-l mai caută pe om cu prea multă stăruință, ci preferă să trăiască singuratic, ca mai toți urșii.

Poveste populară siberiană

BEDEU

La întîlnirea hîrtiei albe și a creionului colorat

Zilnic trec pe lîngă desenele copiilor expuse în *Galeria NOI* – aici, pe pereții coridorului redacției. De cîte ori parcurg acei metri lungi pînă la biroul ziaristilor, mă salută, îmi zîmbesc, îmi transmit sentimente portretele, copacii, animalele, secvențele din povești, momentele din viața lor, figurile imaginate... care mă privesc de pe desenele copiilor.

Unele dintre desene sînt foarte inspirate, dovedind pricepere și experiență. În șirul acestora sînt și lucrările elevilor școlii generale din Bedeu.

Încă la deschiderea festivă și aprecierea concursului am vorbit cîteva minute cu profesoara **Ilona Nagy**, care și-a însoțit o elevă – care în cursul zilei a preluat cadourile primite și în numele colegilor săi de școală.

Prima întrebare adresată profesoarei de desen s-a referit la modul în care ea se ocupă cu acești copii.

– Eu conduc cercul de desen de la școală, la care s-au prezentat și lucrează șaisprezece copii. Dacă amintim că efectivul total al școlii a fost de patruzeci și șapte, vă dați seama ce proporție numerică înseamnă numărul membrilor cercului... Aceste ocupații de după masă au început imediat din primele săptămîni ale anului școlar trecut. M-a îmbucurat faptul că s-au înscris atîția copii, fiindcă desenul le dezvoltă fantezia, sentimentele, relațiile umane și de trai și legate de mediul înconjurător...

Cînd am frecventat cursurile unui colegiu de desen, am învățat de la profesoara **Borbála Fekete** multe lucruri, care azi au devenit criterii profesionale în orientarea mea, în liniile urmărite prin activitatea mea.

– Care ar fi cel mai însemnat punct de vedere în instruirea copiilor?

– Fiecare copil are o latură hotărîtoare,

Desen de **Boglárka Szőke**
(din care a fost realizat și afișul expoziției)

fie vorba de mînuirea creionului, de îmbinarea culorilor, ori de înfățișarea figurilor. Această capacitate trebuie accentuată și cultivată.

E foarte important ca de la bun început copiii să se obișnuiască cu folosirea largă a paletelor de culori, și cu toate nuanțele acestora. Iar pînă cînd la ore desenăm mai ales cu cretă gioconda, în cadrul cercului de desen folosim și tempera și tehnica de monotipie. Avem suficient timp pentru exerciții, pentru diferite probe. Copiii sînt parteneri și în privința inovației, a noutăților. Astfel printre planurile din viitorul an școlar v-aș aminti că dorim să încercăm desenele cu cărbune și pastel...

E greu să alegi doar cîteva dintre desenele copiilor din Bedeu. Eu cu dragă inimă vi le-aș arăta vouă – tuturor cititorilor noștri tineri – pe toate. Dar, poate, citind aceste rînduri, veți primi chef să vizitați expoziția din *Galeria NOI*. Acum, aveți și timp liber îndeajuns! Vă așteptăm cu drag!

– anra –

Desen de **Sofia Zsurka**

ÎNVĂȚĂTURA

- Omul cu învățătură îi curge miere din gură.
- La un sac de învățătură trebuie un car de minte.
- Nimeni nu se naște învățat.
- Rădăcina învățăturii e amară, dar rodul ei e dulce.
- Învățătura nu o poți cumpăra pe bani.
- Nu cîte știi, ci cum le știi.
- Nu e învățat cel ce citește cărți, ci cel ce știe ce citește.
- Cine nu suie dealul, nu coboară coastele.

„Mă așteaptă păpușa mea...”

În ultimul moment, înainte de a mă ajunge ploaia în drum, am reușit să ajung la ușa grădiniței din Apatu. Copilașii împreună cu educatoarea Gyöngyi Pantea și cu doicile s-au refugiat în sală doar cu puțin mai înainte, iar acum se pregăteau să servească prânzul.

— Cred că azi și ei au simțit că se va strica puțin vremea, — începe să-mi povestească educatoarea Gyöngyi. — Au fost mai puțin ascultători ca în general, abia mă ascultau.

În acest timp, o fetiță, iată-o că s-a hotărât: ea a terminat cu masa odată cu supa, și acum se duce să-și caute o jucărie. „Hai, te rog, să mănânci și felul doi, că rămi flămândă.” După o mică ezitare, cu față bosumflată, totuși se așează în fața farfuriei cu tăiței cu mac. După două-trei lingurițe, iarăși începe totul de la început...

În cele din urmă fiecare totuși și-a mâncat porția. Înainte de culcare, fiindcă s-a oprit și ploaia, i-am rugat să-mi arate toate jucăriile preferate din curte, întrebându-i totodată și despre ce vor face în cursul celor trei — săptămâni când grădinița lor va fi închisă din cauza lucrărilor de curățenie, de renovare.

Atunci să fi auzit șirul lung al preocupărilor „serioase”. „Eu voi sta la bunicii mei, cu care ne jucăm foarte mult... Eu o să mă uit la toate poveștile de pe micul ecran... Eu voi merge cu părinții la strand... Pe mine mă așteaptă păpușa mea, pe care o s-o duc cu mine peste tot, îmbrăcând-o în rochițe frumoase și am să-i piaptăn părul mult - mult... Dacă va fi soare, o să tot merg cu bicicleta, o să o însoțesc pe mama la prăvălie, la bunica... Eu o să mă joc cu fratele meu... Eu voi desena atâtea și atâtea...”

Educatoarea Gyöngyi îmi spune că în zilele acestea din cauza concediilor de vară vin mai puțini copii la grădiniță, astfel copilașii sînt adunați într-o singură grupă, spre marea lor bucurie. Apoi, își ia rămas bun zîmbitoare: — Azi, așa au obosit, așa ne-a pîcîlit azi vremea aceasta cînd însoțită, cînd ploioasă, încît cred că imediat după poveste vor adormi ca niște îngerași.

Cînd am trecut pe sub ferestrele grădiniței, domnea o liniște adîncă...

— anra —

„Vă dați seama cît de interesantă e munca aceasta?!”

Om se așează la calculator și nu încetează să se minuneze cîte știe această mașină „binecuvîntată”. Stă captivat și uluit de posibilitățile infinite, de care se poate folosi cel ce intră în lumea fermecată a computerului.

Cu cîțiva ani în urmă, mulți părinți se plîngeau că timpul petrecut de copii în fața monitorului e prea mare, e dăunător atît sănătății, cît și creșterii și dezvoltării lor normale. Cu timpul însă majoritatea iubitorilor de calculatoare și-au găsit echilibrul sănătos dintre computer și celelalte preocupări. Tot mai mulți s-au obișnuit să apese butonul „mașinii” doar cînd e nevoie sau cînd doresc să se distreze puțin.

Un mare avantaj în folosirea programelor pentru calculatoare — pe lîngă ușurarea tehnicii unor activități și reducerea timpului consacrat unei faze de muncă — îl văd și în desfășurarea, în evoluarea creativității.

Adolescentul Victor Frătean, cunoscut și de cititorii noștri prin desenele sale artistice apărute și în publicațiile noastre românești, este îndrăgostit de calculatorul său, prin care figurile create de fantezia sa prind contur pe monitor, iar mai tîrziu pe hîrtie, în nuanțele proprii sale imaginații.

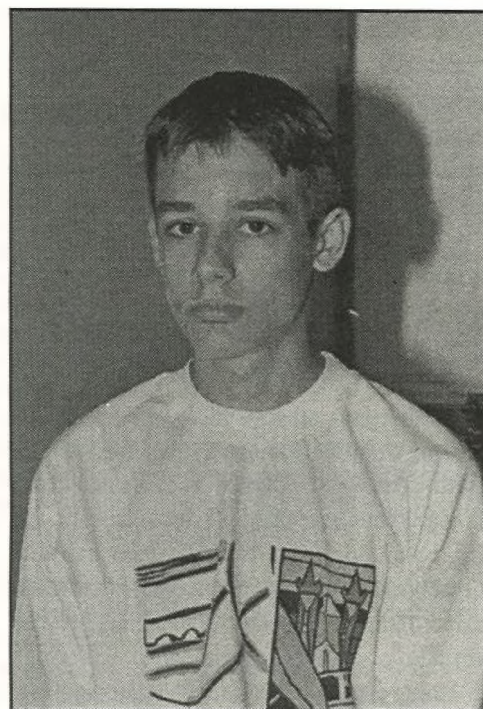
— La expoziția din Galeria NOI te-ai prezentat și cu niște figuri tipice celor mai noi filme animate, care și uimesc, și delectează.

— Pe lîngă desen, într-adevăr a doua mea pasiune este computerul și programele de animație. De mic copil mi-au plăcut figurile de pe benzile desenate, care sînt ilustrate atît de original, care sînt atît de inventive. V-aș putea înșira mulți eroi din povești care mi-au devenit preferați... și pe care îi desenez din amintire de multe ori, în fel și chip — precum și cîteva ca cele prezentate în cadrul actualei expoziții.

— Victor, ai participat cu succes la mai multe concursuri. Pe mine m-ar interesa cît desenezi, în general?

— Am frecventat o școală de desen sub îndrumările profesorului István Szórádi. Dar nici din viitorul meu nu va lipsi desenul, fiindcă m-am prezentat și voi urma Liceul „Városmajori”, la secția de desen.

Cînd e vorba de ilustrare, toată lumea din preajma mea contează pe mine, se gîndește la mine. Prietenii și colegii de clasă deseori mă roagă să le desenez. S-a întîmplat în repetate rînduri, cînd este la modă vreo manie (de ex., cum a fost într-un timp mania de automobile), că toți prietenii mi-au cerut să-i învăț anumite trucuri cu ajutorul cărora ar reuși și ei să deseneze automobile. La fel, mi se adresează uneori rugîndu-mă să redau pe hîrtie cîte-un obiect sau

altul. În aceste cazuri, pentru ei înseamnă o bucurie asemănătoare cu a mea cînd reușesc să rezolv o temă mai dificilă. Dar simt și o anumită mîndrie, cînd îi uluiesc, cînd nu vor să mă creadă că am făcut eu singur cîte-o grafică foarte bine reușită în tuș.

— Ascultîndu-te Victor, mă întreb, dacă ai obișnuit să dăruiești în cadou celor apropiați din desenele tale. Deoarece pentru părinți, bunici, chiar și pentru prieteni un cadou pregătit de mîinile tale înseamnă întotdeauna un apreciat dar din suflet!

— Cînd am fost mai mic am dăruit mai multe lucrări. În camerele cîtorva prieteni sînt expuse și azi cîteva din desenele mele, și e adevărat, cu toții s-au bucurat de ele. Astăzi, încerc tot mai multe tehnici, începe să mă intereseze în mod special plastilina și modul în care s-ar putea realiza din ea mici plastici.

— Mi se pare că ai o fire receptivă și gata pentru o înnoire permanentă și pentru a înfăptui multe idei de-ale tale.

— Dacă voi fi mare, aș dori să devin arhitect, fiindcă un arhitect realizează lucruri mari din ideile sale și m-ar ajuta și dibăcia mîinilor mele. Dar tot așa mă atrag efectele speciale din lumea filmului — majoritatea acestora fiind realizate azi prin diferite programe, ale mașinilor de calcul. Vă dați seama cît de interesantă e munca aceasta?... Sau ce ar însemna să învăț și să reușesc să proiectez jocuri, programe de joc prin și pentru calculatoare! Din păcate, această activitate nu este încă răspîndită în Ungaria.

— Victor, ai amintit atîtea lucruri serioase. Dar acum, ca un băiat de 14 ani, ce-ți mai place să faci?

— Să merg la cinema și să merg cu bicicleta. Mi-am și imaginat bicicleta pe care mi-aș dori-o. Poate cînd vor citi aceste rînduri, părinții mei își vor aminti dorința mea de ziua mea de naștere... Sau în cazul unei alte ocazii de sărbătoare!... În aceste zile însă mă gîndesc mai mult la prietenii mei, la despărțirea de ei. Ne ducem în diferite școli medii și deși cu unii locuim în vecinătate, nu vom avea atîtea ocazii de întîlnire, ca pînă acum. Budapesta este un oraș prea mare, deși îmi place să trăiesc aici și m-am obișnuit și cu ritmul accelerat al orașului.

— Capitala, Victor, îți dă ocazii nemărginite să te plimbi cu bicicleta și să găsești multe magazine, unde se pot cumpăra biciclete de și mai și mai!...

— anra —

La sfârșitul anilor '60, la Seghedin, regizorul de avangardă Pál Isti lucra în cercul studenților din acest oraș universitar. Acest incontestabil talent, cu pașii lui neobișnuiți, cu ținuta și comportarea lui morală a fost un exemplu de urmat pentru studențimea care atunci se trezea din amorțeala dictaturii. Acum – când nu mai este – mă întorc cu gândul la el: cu comportarea lui a fost un nou „Botezător”, care cu lacrimile și cu sudoarea lui ne-a spălat trupul și sufletele de gunoii istoriei. I-am fost și spectator și colaborator. Dacă aveai norocul să ajungi în aura lui, te-ai purificat și tu și pe o măsură te-ai și liniștit de vraja personalității sale. Știam: „De unde venim”, „Cine sîntem”, „Încotro mergem”.

Purta crucea pe spate oriunde umbra: la Seghedin, la Szolnok, la Budapest, la Kaposvár sau oriunde în Europa...

De ce îl evoc acum, tocmai acum?

În 1967, împreună cu un grup de studenți, artiști amatori, a adoptat pentru scenă secvențe, fragmente din creația lui Peter Weis. Amănunțit și cu o deosebită seriozitate a pătruns în problema acută a timpului. A reușit să-i vră-

GUERNICA

prin optică subiectivă

jească pe contemporanii să-i receptivi cu autenticitatea personalității sale coștitoare.

Cum am ajuns în apropierea acestei personalități remarcabile?

Sub îndrumarea maestrului meu László Vinkler, noi, cîțiva studenți, am făcut decorul scenei literare. Aveam deja experiență în acest domeniu, căci ani în șir, vara, lucram la Teatrul în aer liber din Seghedin.

Am știut să preparăm pînza, am știut să pictăm în dimensiuni mai mari, și am mai cunoscut cîte ceva din această meserie.

Regizorul Pál Isti a dorit ca decorul acestei adaptații să fie tabloul „Guernica” de Picasso. Deci, m-am apucat de muncă: am studiat, am citit, am învățat, încît știam „pe de rost” și în vis, de la centimetru la centimetru această capodoperă a meșterului spaniol. Pe lîngă studierea cărților, care ne-au stat la dispoziție, am mai avut noro-

cul că maestrul nostru a re trăit acest război crîncen, studiind în original în repetate rînduri „Guernica”.

Prin această creație Picasso a redat direct aventurile grave ale istoriei, învingînd agresorul a cîștigat războiul. Un ofițer german, în timpul ocupației, a vizitat atelierul din Paris al maestrului. Pe masă era o fotocopie a tabloului Guernica. Ofițerul l-a întrebat pe Picasso: „Este opera Dumneavoastră?”. „Nu!” – a răspuns maestrul. „Este opera Dumneavoastră”.

Această pînză a devenit un simbol, cu conținut curat și agitativ, simbol înțeles de oamenii cu suflet sensibil.

Copiind, învățînd această capodoperă, am înțeles profunda revoltă a artistului față de agresiune, față de război, față de nedreptățile lumii. Și ne-am pregătit sufletește să înțeleg în profunzime evenimentele sîngeroase din 1968. Am înțeles mesajul lui Picasso, am văzut mai lucid ce se petrece în ju-

rul meu, am înțeles de ce poartă crucea cea grea din stejar Pál Isti și László Vinkler. Am înțeles sensibilitate celor doi maeștri, care au avut un mesaj, cum îl aveau Peter Weis și Pablo Picasso. De atunci, dacă e vorba de război, de Vietnam, de Coreea, de Afganistan, de Groznîi sau de Kosovo, atunci îmi sună în ureche numele orașului Guernica... Lidice. ... Îmi lăcrimează sufletul, spun o rugăciune, încet, pentru cei vii, care au re trăit grozăvia – și pentru cei căzuți care sînt acum în alte sfere.

Noi, cei în viață iertăm, iertăm, dar nu uităm nici atunci, dacă ni se cere iertare...

Radnóti, Picasso, Weis, Vinkler, Pál au ridicat monumente prin lucrările lor, prin creația lor, ca lumea să nu uite catastrofele sîngeroase... și totuși: azi aici, mîine acolo, se varsă sîngele celor nevinovați, frate pe frate omoară, copilul pe tată... răul învinge binele.

* * *

La 61 de ani după distrugerea sa de către Legiunea Condor, Guernica primește scuzele Germaniei, putem citi în coloanele cotidianului „România liberă”.

Șt. Oroian

„Aceasta nu a fost decît o simplă experiență”, declara cu sînge rece mareșalul Hermann Göring, comandat al Luftwaffe, la procesul de la Nürnberg, referitor la bombardarea de către Legiunea Condor a orașului basc Guernica, în timpul războiului din Spania. Pentru prima dată, un raid aerian lua drept țintă o populație civilă fără apărare, în scopul demoralizării adversarului.

Bundestagul a recunoscut acum responsabilitatea Luftwaffe în acest atac din 26 aprilie 1937, efectuat în contul generalului Franco. 61 de ani mai târziu, Parlamentul german a prezentat scuze orașului, reluând o scrisoare prin care președintele Germaniei, Roman Herzog, cerea iertare, cu titlu personal, în 1997. Aceste două inițiative au fost primite cu satisfacție la Guernica, oraș ce numără astăzi 16.000 de locuitori. Bombardarea sa, care a făcut între 500 și 1.000 morți, potrivit istoricilor, a distrus locul unde regii catolici au jurat să respecte „fueros” drepturile istorice proprii ale regiunii. În mod miraculos, doar școala și arbo-

La 61 ani după distrugerea sa de către Legiunea Condor Guernica primește scuzele Germaniei

rele la baza căruia bascii reuneau odinioară parlamentul lor au rămas întregi.

Pablo Picasso a immortalizat, se știe, această tragedie în opera ce poartă același nume „Guernica”, un tablou monumental pe care pictorul spaniol l-a făcut pentru expoziția universală de la Paris din 1937 și care este expus astăzi la Muzeul Regina Sofia din Madrid. Orașul Guernica îl reclama în zadar de mai mulți ani. „Noi suntem împotriva oricărei gen de violență politică, in-

clusiv, desigur, terorismul ETA”, declară cu tărie primarul din Guernica, Eduardo Vallejo de Olejua, care a supraviețuit bombardamentului refugiindu-se în pivnița școlii. Citat de „Le Figaro”, el constată că „teroriștii ETA nu au

făcut nimic în favoarea Țării Bascilor prin violența lor, în vreme ce Partidul naționalist basc (PNV, moderat) a reușit, prin dialog, să obțină un larg statut de autonomie”.

Guvernul german a oferit, de asemenea, suma de 3 milioane de mărci, cu care Guernica va finanța o parte din construcția unui palat al sporturilor pentru tineri: „Am acceptat acești bani ca pe un gest simbolic, deoarece nimeni nu va putea compensa vreodată ceea ce s-a întîmplat”, subliniază Vallejo. Guernica a luat

inițiativa de a se înfrăți cu orașul german Phorsheim, distrus de aviația britanică în timpul celui de-al doilea război mondial, deși – cum explică tot primarul Vallejo – „nu este prea frecvent ca agresorul să întindă mîna agresorului”... Primarul este și președinte al Uniunii Mondiale a Orașelor Martire și parcurge lumea pentru a menține vie amintirea tragediilor: „Nici o idee, oricare ar fi ea, nu trebuie susținută pe calea armelor și nimic nu justifică o singură moarte”, afirmă Vallejo.

(C. S.)

(România liberă, luni, 8 iunie 1998, p. 6)

Demonstrație de protest – în amintirea bombardamentelor din 26 aprilie 1937

Programul
MTV1Az MTV
műsora

Július 6. hétfő

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (sp. Sor.) 10.05 Repeta – Nyár 10.30 Buck a mennybe megy (olasz. film, ism.) 12.00 Déli harangszó 12.10 AKT 12.25 Gazdasági híradó 12.35 Összeállítás a Nap-keltéből 12.45 Lezáratlan akták 12.50 Környezetvédelmi hírek 13.00 A tóparti ház (német sor., ism.) 14.00 Patrin–Üzenet–Vorba 14.25 Domovina 15.00 Derrick (német sor.) 16.00 Janó és Bibice 16.30 A szerelem jogán (br. sor.) 17.00 Családorvos 17.15 Körzeti magazin 17.45 Körzeti híradók 17.55 Gyerekeknek 18.10 Mixishow 18.35 A nagykövet asszony (ném. sor.) 19.27 Európai időjárási körkép 19.30 Híradó 20.00 Az árnyékember (német sor.) 21.00 Nyitott száj 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.29 Kenő 22.35 Publikum 23.00 MM 23.10 Bernardo Bertolucci (angol portréfilm).

Július 7. kedd

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.10 Repeta – Nyár 10.55 Walt Disney bemutatja (ism.) 12.00 Déli harangszó 12.10 AKT 12.25 Gazdasági híradók 12.35 Összeállítás a Nap-keltéből 12.45 Lezáratlan akták 12.50 No comment 13.00 A tóparti ház (német sor., ism.) 13.50 Mainau – a virágok szigete (természetfilm) 14.10 Csupa tűz, csupa láng (francia film) 15.55 Tűskevár (sor., ism.) 16.30 A szerelem jogán (brazíl sor.) 17.00 Gyerekszoba 17.15 Ki marad a végén? 17.40 Életjel 17.45 Körzeti híradók 18.00 Katolikus krónika 18.10 Mirr–Murr (sor., ism.) 18.47 A nagykövet asszony (német sor.) 19.27 Európai időjárási körkép 19.30 Híradó 20.00 Tattingers (am. sor.) 20.55 Labdarúgó-VB. Elődöntő 22.55 Kenő 23. Telemázi 23.20 Szelidek (tévéjáték, ism.).

Július 8. szerda

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.10 Repeta – Nyár (ism.) 11.30 Vannak vidékek legbelül (ism.) 11.35 Textilező (ism.) 12.00 Déli harangszó 12.10 AKT 12.25 Gazdasági híradó 12.35 Összeállítás a Nap-keltéből 12.45 Lezáratlan akták 12.50 No comment 13.00 A tóparti ház (sor., ism.) 14.00 Slovenski utrinka 14.25 Ecranul nostru 14.50 Hrvatska kronika 15.15 Örökségünk 15.30 Titkos küldetés (ausztrál sor.) 16.00 Cimbora 16.30 A szerelem jogán (brazíl sor.) 17.00 Civil kurázi 17.15 Körzeti magazinok 17.45 Körzeti híradók 18.00 Útmutató 18.20 Gyerekeknek 18.35 A nagykövet asszony (német sor.) 19.27 Európai időjárási körkép 19.30 Híradó 20.00 Új szeszélyes évszakok 20.55 Labdarúgó-VB. Elődöntő 22.55 Kenő 23.00 Egyetemi napok '98.

Július 9. csütörtök

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.10 Repeta – Nyár (ism.) 11.15 Cápai és Cápai 11.40 Vannak vidékek legbelül – Kalossa 12.00 Déli harangszó 12.20 AKT 12.25 Gazdasági híradó 12.35 Összeállítás a Nap-keltéből 12.45 Lezáratlan akták 12.50 No comment 13.00 A tóparti ház (sor., ism.) 14.00 Együtt 14.50 Unser Bildschier 15.20 Titkos küldetés (ausztrál sor.) 15.50 Tűskevár (ism.) 16.30 A szerelem jogán (br. Sor.) 17.00 Gyorssegély 17.10 Cselengők 17.15 Örkény István: Egyperces novellák (ism.) 17.40 Euro-percek 17.45 Körzeti híradók 18.00 Grábóc ortodox falkepei 18.20 A kockásfülű nyúl 18.35 A nagykövet asszony (német sor.) 19.27 Európai időjárási 19.30 Híradó 20.00 Kisváros (magyar sor.) 20.35 Telefonos kisasszonyok (angol sor.) 21.10 Kerge város (am. sor.) 21.30 Hírek 21.35 Aktuális 22.00 Kenő 22.05 Szabad verseny 22.35 Beleváló fickók (német film).

Július 10. péntek

5.50 Nap-kele 9.30 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.05 Repeta – Nyár (ism.) 11.10 Kacagóra a játszóházban (ism.) 12.00 Déli harangszó 12.10 AKT 12.25 Gazdasági híradó 12.35 Összeállítás a Nap-keltéből 12.45 Lezáratlan akták 12.50 No comment 13.05 A tóparti ház (sor., ism.) 13.50 Mainau – a virágok szigete (természetfilm) 14.05 Kisértetkastély (cseh sor., ism.) 14.30 A mi Charlie-nk (német sor.) 15.20 A Terra misszió (német sor.) 15.55 Múzeumosdi 16.30 Úrgammák (sci-fi sorozat) 17.00 Égygyúrók 17.30 Téka 17.40 Körzeti híradók 18.00 Ablak 19.00 Familia Kft. 19.27 Európai időjárási körkép 19.30 Híradó 20.00 Visszatérés Edenbe (ausztrál sor.) 20.50 négy VOLT... (hírek a múltból) 21.00A három tenor koncertje 22.30 Exkluzív 22.45 Kenő.

Július 11. szombat

5.30 Gazdatévé 5.50 Nap-kele 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.10 Ficánkoló 8.15 Rajzfilmsztárok parádéja 9.10 Fűrkész története Széllírányban (ism.) 9.40 Zeneiskolások 10.05 Ernyő 11.00 Szenvedélyek (olasz sor., ism.) 11.45 Szerelmek Saint-Tropez-ban (francia sor.) 12.45 Válaszolunk... a nézők telefonjaira 13.00 Hírek 13.10 Kalotaszegi táncok 13.25 Gaja 13.55 Forma-1. Angol Nagydíj. Időmérő edzés 15.10 Ónás (amerikai film) 17.00 Elkerülhető (?) 17.30 Úton 18.00 Minden, ami zene 18.10 103. Magyar atlétikai országos bajnokság 18.30 Bálványok 19.05 Lottóshow 19.27 Európai időjárási körkép 19.30 Híradó 20.00 Robin Hood (am. film) 21.45 Bájós ellenség (német film) 22.40 125 éves Budapest 23.40 103. Magyar atlétikai országos bajnokság.

Július 12. vasárnap

6.35 Gazdaképző 7.00 Számítógép-jogosítvány 7.25 „Igy szől az Úr!” 7.30 Ficánkoló 7.35 Dörmögő Dörmőtő 7.50 A Táltos 8.05 Motoszka (ism.) 8.35 Rajzfilmsztárok parádéja 9.30 Háttér tudomány 10.00 Tévémagiszter (közművelődési hetilap) 11.05 Püder 11.35 Hollay Bertalan nótafelvételeiből (ism.) 12.00 Déli harangszó 12.05 Szerencsepercek – 21-es show 12.35 Vészhelyzet (am. film, ism.) 13.25 Örömhír 13.50 Walt Disney bemutatja 14.55 Forma-1. Angol Nagydíj 17.05 Őn dönt! 18.05 Helló, világ! 18.53 Európai időjárási körkép 19.00 A Hét 20.00 Heltai Színpad (kabaré) 20.55 Labdarúgó-VB. Döntő 22.55 103. Magyar országos atlétikai bajnokság 23.25 Tonik.

Programul
TV2A TV2
műsora

6.00 Top 10 6.25 Jelkép-kalendárium 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 6.39 Faluvilág 7.07 Középpont 7.15 Pénzvilág 7.37 Sport 8.31 TV2 doktor 8.40 A csillagok ma 9.00 Magnum (am. sor., ism.) 9.50 Szerencsekerék (ism.) 10.15 Parker Lewis sohasem veszít (am. sor.) 10.40 Organikus narancs 11.00 Satöbbi 12.00 Nótaszó 12.30 Közvetlen ajánlat 13.00 Hétköznapi tudomány 13.30 Stádium 13.45 A tegnap csodái 13.55 Satöbbi (ism.) 14.55 Csupa-csupa élet (ism.) 15.25 Igazi szellemirtók 15.50 Willy Fogg utazása... (sor.) 16.15 A következő áldozat (brazíl sorozat) 17.05 Csupa-csupa élet (német sor.) 17.30 Baywatch (am. sor.) 18.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Kedves nővérek (német sor.) 20.30 Columbo (am. sor.) 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Petrocelli (am. sor.) 24.00 Stádium 0.15 Hajnaltól napestig 0.40 Tények 1.05 Közvetlen ajánlat.

6.00 Egőrfogó 6.25 Jelkép-kalendárium 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 6.39 Faluvilág 7.07 Középpont 7.15 Pénzvilág 7.37 Sport 8.31 TV2 doktor 8.40 A csillagok ma 9.00 Magnum (am. sor., ism.) 9.50 Szerencsekerék (ism.) 10.15 Parker Lewis sohasem veszít (am. sor.) 10.40 Organikus narancs (ism.) 11.00 Satöbbi 12.00 Nótaszó 12.30 Közvetlen ajánlat 13.00 Kik 13.30 Stádium 13.45 Satöbbi (ism.) 14.55 Csupa-csupa élet (ism.) 15.25 Bölcs törpék a világ körül (sp. rajzfilmsor.) 15.50 Willy Fogg utazása... (sor.) 16.15 A következő áldozat (brazíl sor.) 17.05 Csupa-csupa élet (német sor.) 17.30 Baywatch (am. sor.) 18.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Herkules (am. sor.) 20.55 Miért éppen Alaszka? (am. film) 21.30 Családban marad (am. sor.) 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Columbo (am. sor., ism.) 0.30 Stádium 0.45 Hajnaltól napestig 1.10 Tények 1.35 Közvetlen ajánlat.

6.00 Hűség az Isten 6.25 Jelkép-kalendárium 6.30 Jó reggel, Magyarország! 6.39 Faluvilág 7.07 Középpont 7.15 Pénzvilág 7.37 Sport 8.31 TV2 doktor 8.40 A csillagok ma 9.00 Magnum (am. sor., ism.) 9.50 Szerencsekerék (ism.) 10.15 Parker Lewis sohasem veszít (am. sor.) 10.40 Organikus narancs (sor.) 11.00 Satöbbi 12.00 Nótaszó 12.30 Közvetlen ajánlat 13.00 Titokzatos természet 13.30 Stádium 13.45 A tegnap csodái 13.55 Satöbbi (ism.) 14.55 Csupa-csupa élet (ism.) 15.25 Bölcs törpék a világ körül (rajzfilmsor.) 15.50 Willy Fogg utazása... (sor.) 16.15 A következő áldozat (brazíl sor.) 17.05 Csupa-csupa élet (ném. sor.) 17.30 Baywatch (am. sor.) 18.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Kedves nővérek (német sor.) 20.30 A hegyi doktor (ném. sor.) 21.30 Családi kötelékek (am. sor.) 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Herkules (am. sor., ism.) 24.00 Stádium 0.15 Hajnaltól napestig 0.40 Tények 1.05 Közvetlen ajánlat.

6.00 Nótaszó 6.25 Jelkép-kalendárium 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 6.39 Faluvilág 7.07 Középpont 7.15 Pénzvilág 7.37 Sport 8.31 TV2 doktor 8.40 A csillagok ma 9.00 Magnum (ism.) 9.50 Szerencsekerék (ism.) 10.15 Parker Lewis sohasem veszít (am. sor.) 10.40 Organikus narancs (sor.) 11.00 Satöbbi 12.00 Segíts magadon! 12.30 Közvetlen ajánlat 13.00 Színkép 13.30 Stádium 13.45 A tegnap csodái 13.55 Satöbbi (ism.) 14.55 Csupa-csupa élet (ism.) 15.25 Bölcs törpék a világ körül (sor.) 15.50 Willy Fogg utazása... (sor.) 16.15 A következő áldozat (brazíl sor.) 17.05 Csupa-csupa élet (német sor.) 17.30 Baywatch (am. sor.) 18.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Forró nyomon 20.50 Rex felügyelő (német-osztrák sor.) 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Magnum (am. sor., ism.) 23.55 Stádium 0.10 Hajnaltól napestig 1.25 Tények 1.50 Közvetlen ajánlat.

6.00 Potyautas 6.25 Jelkép-kalendárium 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 6.39 Faluvilág 7.07 Középpont 7.15 Pénzvilág 7.37 Sport 8.31 TV2 doktor 8.40 A csillagok ma 9.00 Magnum (am. sor.) 9.50 Szerencsekerék (ism.) 10.15 Parker Lewis sohasem veszít (am. sor.) 10.40 Organikus narancs (sor.) 11.00 Satöbbi 12.00 Gyökereink 12.30 Közvetlen ajánlat 13.00 Lacikonyha 13.30 Stádium 13.45 A tegnap csodái 13.55 Satöbbi (ism.) 14.55 Csupa-csupa élet (ism.) 15.25 Bölcs törpék a világ körül (sor.) 15.50 Willy Fogg utazása... (sor.) 16.15 A következő áldozat (brazíl sor.) 17.05 Csupa-csupa élet (ném. sor.) 17.30 Baywatch (am. sor.) 18.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Férfi játékok (am. akciófilm) 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Hús és vér (am. thriller) 1.10 Stádium 1.25 Hajnaltól napestig 1.50 Tények 2.15 Közvetlen ajánlat.

6.30 Könyvek könyve 6.55 Homokvár csak gyerekeknek! 6.55 Pizsamás banánok 7.27 Pufók 7.55 Sandokan 8.38 Kutya-világ (rajzfilmek) 9.00 Partyzán 9.20 Parker Lewis sohasem veszít (am. sor.) 10.50 Top 10 11.30 Mozivarázs 12.00 Nótaszó 12.30 Potyautas 13.00 Fő az étel! 13.05 Gazdagok és szépek (am. sor., ism.) 14.50 Családban marad (am. sor.) 15.15 Családi kötelékek (am. sor., ism.) 15.40 Tv a város szélén (magyar sor.) 16.20 Csupa balláb (amerikai zenes vígjáték) 18.10 Kastélyszálló (osztrák családi film) 19.00 Tények 19.30 Szerelmek első látása 20.00 Chiara Története (olasz film) 21.45 A kis szemtanú (amerikai thriller) 23.45 Titokzatos játékok 2. (amerikai erotikus film) 1.15 Közvetlen ajánlat.

6.30 Könyvek könyve 6.55 Homokvár csak gyerekeknek! 7.35 Zajos úr és Segítő Kisasszony 8.00 Cápai és Cápai 8.40 Igazi szellemirtók 9.00 Szelek szárnyán (kanadai családi sor.) 9.50 Szegény ember narancsa (am. sor.) 10.40 Rögöbunda (am. vígjáték) 12.30 Hűség az Isten (vallási magazin) 13.00 Nótaszó 13.30 Sportszenzációk 14.00 Rinaldo Rinaldini – A haramiák kapitánya (német sor.) 14.30 A következő áldozat (brazíl sor., ism.) 16.15 Petrocelli (am. sor.) 17.05 Szelek szárnyán (kanadai sor.) 18.00 A Super csapat (am. sor.) 19.00 Tények 19.10 Napló 20.00 Chiara története (olasz film) 21.45 Virágosz (Korda György jubileumi show-műsora) 22.50 Színkép (kulturális magazin) 23.20 Gyémántpergett 0.10 Mozivarázs 0.40 Napló 1.30 Közvetlen ajánlat.

Programul
RTL KlubRTL Klub
műsora

6.30 Jó reggelt! 9.00 A farm, ahol élünk (amerikai sor., ism.) 10.15 Rajzfilm Klub 11.00 Klip Klub (ism.) 11.30 Az első csók (fr. sor., ism.) 12.05 Sliders (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Elettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mex. sor.) 14.25 Klip Klub 14.45 Rajzfilm Klub 16.10 Az első csók (fr. sor.) 16.35 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.25 100-ból egy 18.00 Meri vagy nem meri? 18.05 Sliders (am. sor.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 A gyereknepper (am. vígjáték) 21.35 Vészhelyzet (am. sor.) 22.25 Hírek 22.40 RTL Sport Klub 23.40 Dóra mozija (ism.) 0.10 Fókusz (ism.).

6.30 Jó reggelt! 9.00 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 9.55 Rajzfilm Klub (rajzfilmsorozatok, ism.) 11.10 Klip Klub (ism.) 11.30 Az első csók (fr. sor., ism.) 12.05 Sliders (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Elettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mexikói sor.) 14.25 Klip Klub 14.45 Rajzfilm Klub 16.10 Az első csók (francia filmsor.) 16.35 A farm, ahol élünk (am. filmsorozat) 17.25 100-ból egy 18.00 Meri vagy nem meri? 18.05 Sliders (am. sorozat) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 MMM (Mi, Mennyi, Miért?) 21.00 A Keselyű három napja (amerikai krimi) 23.00 Hírek 23.15 Zsaruzsenik (német sor., ism.) 0.05 Kettős bevetés (német sor.) 0.55 Fókusz (ism.).

6.30 Jó reggelt! 9.00 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 9.55 Rajzfilm Klub (rajzfilmsorozat, ism.) 11.10 Klip Klub (ism.) 11.30 Az első csók (fr. sor., ism.) 12.05 Sliders (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Elettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mexikói sorozat) 14.25 Klip Klub 14.45 Rajzfilm Klub 16.10 Az első csók (francia sorozat) 16.35 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.25 100-ból egy 18.00 Meri vagy nem meri? 18.05 Sliders (am. sor.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 Cobra 11 (német sor.) 20.55 Brooklyn South (am. sor.) 21.45 Hírek 22.00 Dóra mozija 22.30 A köd (am. horror) 24.00 Fókusz (ism.).

6.30 Jó reggelt! 9.00 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 9.55 Rajzfilm Klub (rajzfilmsorozatok, ism.) 11.10 Klip Klub (ism.) 11.30 Az első csók (fr. sor. ism.) 12.05 Sliders (ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Elettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mexikói sor.) 14.25 Klip Klub 14.45 Rajzfilm Klub 16.10 Az első csók (fr. sorozat) 16.35 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.25 100-ból egy 18.00 Meri vagy nem meri? 18.05 Sliders (am. sorozat.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 Extralarge (olasz sor.) 21.40 Fekete vipera (angol sor.) 22.15 Megdöbentő világ (riporterek klubja) 23.15 Hírek 23.30 MMM (ism.) 0.30 Fókusz (ism.).

6.30 Jó reggelt! 9.00 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 9.55 Rajzfilm Klub (rajzfilmsorozatok, ism.) 11.10 Klip Klub (ism.) 11.30 Az első csók (fr. sorozat, ism.) 12.05 Sliders (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Elettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mexikói sor., ism.) 14.25 Klip Klub 14.45 Rajzfilm Klub 16.10 Az első csók (fr. filmsorozat) 16.35 A farm, ahol élünk (am. filmsorozat) 17.25 100-ból egy 18.00 Meri vagy nem meri? 18.05 Sliders (am. filmsorozat.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 Egy ártatlan ember (amerikai krimi) 21.55 RTL Boks Klub 23.05 Hírek 23.20 RTL Night Klub 0.45 Fókusz (ism.).

7.00 Kölyökklub 11.00 Felfedező úton a Robinson család (amerikai sorozat) 11.30 Mágusok (ausztrál-lengyel sorozat) 12.00 Bibliai történetek 12.30 Szezámm, táru! (magyar film) 13.00 Hírek 13.10 Valamit visz a víz (magyar film) 14.45 Csörre töltve 15.40 Bravo Tv (ifjúsági magazin) 17.30 Kedvenc (kisállattartók magazinja) 18.00 ZenEsz 18.30 Fókusz plusz 19.00 Híradó 19.30 Kész átvérés (kandi kamera) 20.00 Eltűntek nyilvánítva (amerikai film) 22.05 Esti mesék 23.00 Hírek 23.15 Egy ártatlan ember (amerikai krimi, ism.) 1.05 Fókusz plusz (ism.).

7.00 Kölyökklub 11.00 Felfedező úton a Robinson család (amerikai filmsorozat) 11.30 Sweet Valley (amerikai sorozat) 12.00 A Dunánál... (nemzetiségi magazin) 12.30 Európa magazin 13.00 Hírek 13.10 Gorilla (természetfilm) 14.05 Angyal érintés (amerikai sorozat) 14.55 Mentőangyalok (amerikai sorozat) 15.45 Fantomas visszatér (francia film) 17.25 Film-ajánló 17.45 RTL Klub Road Show 18.00 ZenEsz 18.30 Kulturális magazin 19.00 Híradó 19.30 Csífi! (szórakoztató műsor) 20.00 A pénz színe (am. film) 22.00 New York-i történetek (am. vígjáték) 22.10 Pusszantlak, drágám! 22.45 Gyilkos sorok (angol sorozat) 23.35 Hírek 23.50 Országgház (heti magazin) 0.20 Gorilla (természetfilm, ism.).

În atenția cititorilor!

Din motive tehnice
programul TVR
nu ne-a parvenit la timp!

Magazinul
Discont

din centrul comunei Micherechi...

...vă așteaptă cu un sortiment bogat
de produse alimentare
la prețuri accesibile.

DRAGI ELEVI,
DRAGI SPORTIVI!

Administrația Permanentă a Taberelor
Școlare din județul Arad vine în
întâmpinarea voastră cu multe și variate
oferte de petrecere a timpului liber în
mod util și plăcut în taberele din:

**MONEASA, DEZNA, CĂSOAIA,
PĂULIȘ, SĂVIRȘIN.**

La fiecare sfârșit de săptămână, în orice
anotimp, numai în MONEASA și
SĂVIRȘIN!

A.P.T.S. vă asigură locuri în bazele sale
din întreaga țară în tot timpul anului.

Căutați-ne și nu veți regreta!

Telefon: 00 40 75-253703

Vă mulțumim că ne-ați ales.

MICA PUBLICITATE

● De vânzare fabrică de paste făinoase. Capacitate
de producție 100 Kg/oră. Informații la telefoanele:
06-66/480-561, 06-30/255-583, 06-66/382-315.

● Oferim făină de grâu pentru brutării, importatori
din România. Tel.: 06-30/255-583

● Căutam firme, persoane cu relații comerciale în
România, Ucraina, Rusia, Tel.: 06-66-480-561 sau
Radio tel.: 05-30-255-583.

● Bărbat tânăr (30 ani) vorbind limba maghiară și
română ar reprezenta firme în România sau Ungaria
care doresc să deschidă reprezentanță. Tel. 06-66-
382-315 sau Radio tel.: 06-30-255-583.

Petreceți o seară plăcută la
RESTAURANTUL
„Tölgyfa” din Giula
MÎNCĂRURI ALESE, BĂUTURI FINE, MUZICĂ!

Citiți și răspîndiți!

Foaia
românească

Golul lui Laurent Blanc a însemnat calificarea pentru Franța

32! Nu este prea mult?

Urmărind turneul final al Campionatului Mondial și privind spre drumul lung pe care competiția îl mai are de parcurs nu putem să nu ne întrebăm dacă FIFA a gândit bine atunci când a decis extinderea numărului echipelor participante de la 24 la 32. Din dorința de a da satisfacție țărilor din „lumea a treia” a fotbalului, în care intră Africa, dar și America de Nord și Asia, brazilianul Joao Havelange a trecut în 1982 de la 16 echipe la 24, iar acum la 32 de echipe, fiind susținut în luarea acestei decizii de Sepp Blatter. Recent ales președinte al FIFA, domnul Blatter a obținut un pachet masiv de voturi care, de fapt, au decis victoria lui asupra suedezului Johansson, tocmai din partea acestor țări din al treilea val fotbalistic. Un lucru este cert: sporirea numărului de echipe a dus la mondializarea fotbalului, îngăduind unor echipe modeste să ajungă la un turneu final al CM. Poate în urma trecerii lor pe aici va rămâne totuși ceva, vor fi reținuți câțiva jucători care vor pătrunde în marile cluburi, iar ideea generală este că diluarea campionatului mondial este păgubitoare pentru fotbal în general. Echipetele mici prezente în Franța au impresionat pe ici pe colo, dar șansele lor de a rămâne o vreme mai îndelungată aici sînt foarte reduse. Ele nu fac decât să joace rolul de „sparring partner” pentru marile echipe, așa cum, spre exemplu, a fost cazul Arabiei Saudite și Africii de Sud în fața Franței, al Camerunului în fața Italiei sau Coreea de Sud, Jamaica, SUA, Maroc, care au avut prestații limitate în fața adversarilor lor. Asemenea formații prelungesc momentul când adevăratele forțe se vor întâlni între ele.

În acel moment există pericolul ca tocmai echipele care aspiră întemeiat la poziții de vîrf să fie oboseite, plictisite, ieșite din formă. Deocamdată, impresia generală este că echipele se află angajate într-o cursă lungă, de uzură fizică și psihică, și n-ar fi exclus ca victoria finală să revină nu celei mai bune formații, ci celei mai rezistente.

Cifre

10 miliarde. Asta e prețul plătit de francezi pentru organizarea ultimei ediții a Campionatelor mondiale de fotbal din acest mileniu.

Doi sînt fotbaliștii care au participat la cinci ediții ale C.M. Carbajal (portar, Mexic) și acum îl egalează Lothar Matthaus (apărător, Germania).

80.000 Record de spectatori înregistrat pe stadioanele franceze în prima săptămîină.

37 Atîtea goluri s-au marcat în prima manșă a grupelor. Nu e rău deloc.

Viața sentimentală a lui Maradona, în atenția presei

La puțin timp după condamnarea sa la închisoare, cu suspendare, pentru că și-a folosit arma din „dotare”, o carabină cu aer comprimat, împotriva unui grup de ziaristi care îl „hărțuiau”, Diego Maradona a revenit, din nou, în atenția opiniei publice argentinene. Cotidianul *Perfil*, care apare la Buenos Aires, informează că „butoiașul atomic” s-a separat de soția sa, Claudia Villafane, în urmă cu două luni, și că fostul atacant al formației Boca Juniors este pe punctul de a renunța la colaborarea prevăzută cu postul de televiziune particular argentinian *America TV*, pentru care trebuia să comenteze partidele selecționatei țării sale la Cupa Mondială. Guillermo Coppola, agentul lui Maradona, a dezmințit ambele informații, calificîndu-le drept „fabulații gazetărești”. „Toate aceste zvonuri sînt invenții. Nimic nu este adevărat. Relațiile dintre Diego și Claudia sînt perfecte. Cel puțin așa erau pînă acum o oră, cînd i-am vizitat... Ceea ce se va întîmpla peste o săptămîină nimeni nu poate să prevadă. În ceea ce privește contractul celui pe care îl reprezint cu postul *America TV*, acesta este ceea ce se numește un contract „deschis, de principiu”, adică semnatarul nu își asumă o responsabilitate fermă, în cazul de față de a comenta anumite partide din Cupa Mondială. Rămîne la atitudinea lui Maradona, dacă se decide să o facă, fie de la fața locului, din Franța, fie din studioul canalului *America TV* din Buenos Aires, a declarat Guillermo Coppola.

Sfaturi pentru femei ca să evite divorțul pe durata Mondialelor

Consiliul femeilor germane a împărtășit sfaturile sale soțiilor care doresc să-și păstreze „viața de familie armonioasă” în timp ce soții lor vor rămîne nemîșcați în fața televizoarelor pentru a urmări meciurile Cupei Mondiale, informează AFP. „Este considerată o mare greșală să te folosești de Cupa Mondială pentru a-i refuza partenerului această plăcere din dorința de a regla niște conturi”, a explicat Hanne Pollmann, președinta consiliului care regroupează cincizeci de asociații de femei. „Cel mai bine este să ajungeți în timp cu partenerul la un acord asupra planului de vizionare la televizor, după principiul respectului reciproc”, a mai explicat ea. „Microbiștii nu trebuie obligați să rămînă acasă pentru a-și putea satisface viciul: ei pot merge și la prieteni sau să urmărească meciurile confortabil dintr-un bar. Suporterul poate, la rîndul său, să propună „activități compensatorii” celorlalți membri ai familiei, care să iasă din tipar, în schimbul serilor pline de fotbal de la televizor. El nu trebuie să aibă pretenția să fie servit tot timpul cu cite ceva, ci poate chiar el să meargă să și le procure”, a subliniat Hanne Pollmann.

Fără cuvinte

ÎN LIMBA MATERNĂ – emisiune radiofonică în limba română

6 IULIE, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Program religios ecumenic – preluat de la radio Vocea Evangheliei din Oradea 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje, relatări actuale 11.50 Evenimente calendaristice 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

7 IULIE, MARȚI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.50 Enciclopedia muzicală – serialul de muzică clasică al Elenei Munteanu 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Relatări, interviuri 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

8 IULIE, MIERCURI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.15 „Și ei au fost copii...” – rubrica Elenei Munteanu 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere

9 IULIE, JOI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Nota săptămîinii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

10 IULIE, VINERI (redactor: Ana Cioca)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20 Românii din Voivodina – relatează Cornel Mata din Vršet 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Știri și curiozități din România – relatează

Simona Pele din Timișoara 11.48 Revista presei „Foaia românească” 11.50 Avanspremierea emisiunii „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

11 IULIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 15.00 „Party Time” – magazin de muzică ușoară 15.40 Locuri legendare – Muntele Fuji din Japonia 15.58 Încheiere.

12 IULIE, DUMINICĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.20 Retrospectiva săptămîinii (spicuri din interviurile, reportajele difuzate în cursul săptămîinii) 15.20 Sinteza evenimentelor săptămîinii – program informativ preluat de la Radio Budapesta 15.55 Încheiere.

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Avanspremierea emisiunii „Ecranul nostru” 4 iulie 1998, sîmbătă (reluare)

Prima emisiune românească televizată din iulie vă oferă o relatare despre prima întîlnire a absolvenților Catedrei de Limba și Literatură Română a Școlii Superioare din Seghedin. Apoi, camera de luat vederi vă va călăuzi la Ziua culturală din Otlaca-Pustă, care a avut loc la mijlocul lui iunie.

Realizator: Aurel Becan Prezentator: Tiberiu Boca Redactor-știri: Eva Iova

Următoare prezentare: 8 iulie 1998, MTV1, ora 14.25

FM 92,1 STEREO

RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

5.00–5.30 Actualități BBC 5.30–7.00 Bună dimineața 7.00–7.20 Știri locale 7.30–8.30 Muzică și meditații biblice 8.30–9.30 Predică 9.30–11.00 Lecturi biblice, știri, mesaje creștine și muzică 11.00–12.00 Divina armonie 12.00–13.00 Răspundem ascultătorilor 13.00–13.30 Actualități BBC 13.30–15.00 Lecturi biblice, meditații biblice, muzică 15.00–16.00 Știri, mesaje creștine, muzică 16.00–17.00 Știri, mesaje creștine, muzică 17.00–17.45 Actualități BBC 17.45–18.00 Anunțuri și reclame 18.00–18.45 Reluare: Predică 18.45–19.10 Emisiune pentru copii 19.10–19.30 Muzică 19.30–20.00 Cu brațele deschise 20.00–20.30 Actualități BBC 20.30–21.00 Cartea pe unde radio 21.00–22.00 Emisiune de viață spirituală 22.00–23.00 Predică 23.00–5.00 Nocturna R.V.E. (muzică, meditații biblice, mesaje creștine, lecturi biblice)

RADIO VOCEA EVANGHELIEI BUCUREȘTI

SW 49 m, zilnic 18.00–18.30

MW 1395 kHz, luni, marți 21.15–21.30